

Argitaratzailearen txokoa "Ekin eta Jarrai"

1987ko urriaren hamaikan, guztion ustekabeen, hil zitzaigun Koldo Mitxelena, hustasun eta zurztasun erabatekoan uzten gintuelarik haren lankide eta ikasleok, Joakin Gorrotxategik (VELEIA 5: 305-9) maisuaren nekrologika bikain bezain sentituan adierazi duen legez.

Haren nortasun eta izaeraren, hainbat jakintzatako ikerketa eta irakaskuntzaren nondik norakoa hemen pisatzea ezinezko litzaidake. Ez da bakarrik toki haboro beharko litzatekeela; orobat berezilari anitz peitu genuke zeinek bere sailean Mitxelenak eginaz hitzegiteko. Aski bekit esatearekin Mitxelenari zor diogula, batera edo bestera euskalaritzari, euskararen ikerketei lotu edo beha gaudenok gure hizkuntzaz arduratzea jende ikasiaren aitzinean alkimiaz edo astrologiaz axoladuri agertzearen pareko ez bada oraindik. Berak bete zuen hizkuntzalarien eta euskaraz arduratzen ziren euskaldunen arteko betidaniko osina eta bilakatu zuen nortasun bereziko jakintza arlo —eta ez beste ikersail batzuen eraskin landugabe eta edozeinen eskuko— euskalaritza.

Mitxelenaren maisugo zabalaren (ezinahantzizkoa da euskal filologiaz landa eta hor baino lehen, hizkuntzalaritza indieuroparrean zela kataderadun, estatuko lehena, bidenabar, eta bere herkide ez gogaide ez zirenek berariaz hala nahirik) frogua ozena dugu zahar-saritu zenean Euskal Herriko Unibertsitateak eskeini zion Omenaldiko lekukotasunean (*Symbolae L. Mitxelena Septuagenario Oblatae*, ed. J. L. Melena, Gasteiz 1985, 2 lib. 1580 orrialde handitan). Froga aurki berretuko da Julio Urkixo Mintegiak antolaturik euskalariet eskeiniko diotenean.

Aldizkari honek Koldo Mitxelenari zor diona ere kitaezinezkoa da. Bera izan zen ASJUren sortzaile eta bultzatzaile nagusi, eta soilik haren itzalak (eta ekinak!) bildu ahal izan ditu bertan —Mitxelenak berak argitara zituen maisu-lanez landa— Euskal Herriko eta atzerriko euskal filologiaren eta linguistikaren fruiturik hobereenak; berak ezarri du egun euskalaritzaren barnean duen tokian, urte gutxiren buruan ASJU gainerako alorretako aldizkarietara lantsaizunik gabe erkatzeko moduko bilakatuaz. Aurtengo bigarren zenbakian ilkitzen diren 1967an bersortu (1954-55eko garai laburraren ondoren) eta etengabe egungo egunera arte atera denaren aurkibideek erakutsiko al dute Mitxelenaren ekoizpenaren larria.

Mementu hits honetan aldizkariaren ardura dugunok Mitxelenak ohi eta euskalaritzak beharrezko duen mailan («jakite-lanek beren legeak dituzte, lege jakinak eta berberak nonnahi») ASJU aritu dadin nahi dugu eta helburu horretara zuzenduko ditugu gure lanak.

Zuzendaritza berritua eta idazkaritza berriak ikusiko ditu irakurleak. Berriasuna ez bide da hainbestekoa irakurle adituarentzat zenbait kasutan, hala nola

aspaldixkotik Mintegiko lanetan ihardun duten Iñigo R. Arzalluz, Lourdes Oñederra eta Blanka Urgellenean edo, ofizialtasunik gabe bada ere, 1984tik hona argitaratzaile gisa aritu naizen honi dagokionez. Batzuei eta besteei ongi etorririk beroena aldizkariaren garai berri honetara; orobat, *ASJU*ren kalitatearen bermatzaile sortutako aholku batzordean diren euskalaritzaren hainbat sailetako ikerlariei eta idazkaritzako lankide guztiei.

* * *

Hilabeteotan Mintegiaren lana ez da gelditu eta horren fruitu da 1988ko abenduaren 22an aurkeztu ziren *Sobre historia de la lengua vasca* (= *ASJU*ren eraskinak 10) 2 liburuetan emandako Koldo Mitxelenaen 96 lanen bilduma, *Sobre el pasado de la lengua vasca*, lehen liburu gisa aterea, barne zelarik. Ez da aldizkariaren eraskinetan aterako den azkena, ugaritu eta zabaldu nahi bait genuke, horretarako laguntzarik izanik, lehen ere obra hain garrantzitsuak bildu dituen filologi eta linguistikazko biblioteca hau. Haren barnean 1989an izango da berriz kalean aspalditik agortua zen Mitxelenaen *Textos Arcaicos Vascos* ezinutzizkoa (Ibon Sarasolak *ASJU* 1983an argitaratutako «Contribución al estudio y edición de textos antiguos vascos»ekin batera) eta baita duela 30 urte Mintegi honek egile berari atera zion Landuchioren *Dictionarium Linguae Cantabrigae* (1562)ren edizioaren berrargitalpena ere. Honez gainera liburuki berezi moduan aterako dira lehen *ASJU*n argitaratutako zenbait lan, beren interesa, luzera, eta liburu gisa izan lezaketen zabalkundearen kontutan harturik; horietarik dukegu, esaterako, ale honetan argitaratzen hasten garen Manuel Agud eta Antonio Tovaren *Diccionario Etimológico Vasco*.

Goian aipatu bezala, hurrengo hilabeteetan argitarako da Koldo Mitxelenaen oroitzapenetan Urkixo Mintegiak antolaturiko Omenaldia; dozenaka dira iritsi diren saio eta ikerketak, eta inprenta lanak aurrera doaz, astiro, baina gelditu gabe.

* * *

Aldizkariak eta jakintza arloko gora-beherez (kongresu, ikastaro, deialdi, egitasmo...) irakurlea gaztigitzeko asmotan sortutako «Argitaratzailearen txoko» honetatik bertatik hasita, berrikuntza batzu ediren ahal dira *ASJU*ren egituran; beste hainbat aldizkaritan bezala, lehenagotik zetozen artikuluen hasierako ingelesezko laburpenei orain hurrengo zenbakietan aterako diren lanen zerrenda ere gehitu diegu, aldizkariari egin diezaioken propagandaz gainera, irakurle eta ikertzaileentzako interesgarri gerta daitekeelakoan. Nazioarteko aldizkarietan ohi legez, erantsi ditugu irakurle eta egileentzat interesgarri izan daitezkeen ohar eta azalpenak aldizkariak beraz. Azalean ere ukituren bat eman diegu zabalkundearen kariaz. Orain artikulugileentzako «estilo-liburua» eta laburdura erabilgarrienen zerrenda eman gogo ditugu, aldizkariak honela kalitatean eta batasunean irabaz bait dezake. Halaber, heldu diren zenbakietan liburu-berriak apurka-apurka gehitzeko asmoa dugu, egiteko errazegia ez izan arren gure jakintza-arloko aldizkarietan den ohitura falta —aipatuko ez ditudan beste zenbait arrazoi albo bat utzirik— dela kausa; sailaren standarrek, ordea, ezinbesteko dute informazioa eta kritika.

Amaitzeko, argitaratzaileak asko eskertuko lituzke eta ahal den neurrian gauzatzen saiatuko da zeinnahi irakurlek aldizkariaren edukinaren eta itxuraren onetan idatziz zein ahoz egin liezaizkioken kritika, ohar, kontseilu eta proposamen.

JOSEBA ANDONI LAKARRA